

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	A.E. Postma	Datum	20 april 2022
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	9924305
E-mail	annemarie.postma@utrecht.nl	Onderwerp	Aanbieding Staat van de Utrechtse jeugd
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Jeugd, Onderwijs

Geachte leden van de raad,

Vanuit het ministerie van OCW zijn er middelen beschikbaar gesteld voor scholen en gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) om de effecten van corona te herstellen of minimaal te verzachten. De scholen hebben aan de hand van schoolscans in beeld gebracht welke leervertraging de leerlingen tijdens de lockdowns hebben opgelopen. Op basis van voorstellen van het ministerie van OCW voor effectieve interventies stellen zij een programma samen om deze leervertraging in te lopen.

Parallel aan dit proces is aan de gemeente gevraagd om een aanvullend programma te maken gericht op sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren. Vanaf december 2021 ontvangt de gemeente Utrecht daarvoor middelen uit het NPO. Om een beeld te krijgen van hoe het gaat met de Utrechtse jeugd is de laatste maanden gewerkt aan een Staat van de Utrechtse jeugd in coronatijd. Wij hebben gekozen om hierbij te kijken naar alle leefwerelden van kinderen en jongeren. We hebben ons daarbij vooral gefocust op kinderen en jongeren van 0 tot aan het behalen van een startkwalificatie (havo, vwo of mbo niveau2 diploma). Aan de hand van data, onderzoeken en interviews met professionals is meer zicht gekregen op de volgende thema's: onderwijs en meedoen, gezondheid en welbevinden en ondersteuning. Met de kennisinstellingen uit het Kennisnetwerk Jeugd Utrecht Stad (waaronder de Universiteit Utrecht, Verwey-Jonker Instituut en Nederlands Jeugdinstituut) reflecteerden we op het beeld dat naar voren komt uit deze verhalen en data. Wij bieden u bij deze de Staat van de Utrechtse jeugd (bijlage 1) in coronatijd aan.

Langetermijneffecten van corona

De coronaperiode was (ook) voor het onderwijs een onrustige periode. Naast schoolsluitingen kampte de sector nog geregeld met uitval door ziekte en quarantaine. Professionals in het onderwijs verwachten daarom grotere onderwijsachterstanden in de nabije toekomst dan de Staat van de Utrechtse jeugd op dit moment laat zien. Nader onderzoek naar de achterstanden van het huidige schooljaar volgt nog. Ook zijn de langetermijneffecten op de leergroei en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren nog onduidelijk.

Korte samenvatting van de conclusies Staat van de Utrechtse jeugd in coronatijd

Corona heeft op alle kinderen en jongeren effect gehad. Veel kinderen zien we echter snel terugveren sinds de versoepelingen. Als het gaat om de sociaal emotionele ontwikkeling geven professionals aan zich in het bijzonder zorgen te maken over twee leeftijdscategorieën. Jonge kinderen die in hun eerste 1000 dagen weinig sociale interactie hebben gehad. En jongeren en jongvolwassenen die in hun adolescentie ontwikkeling geremd werden door de maatregelen. Daarnaast geldt voor alle kinderen en jongeren dat de negatieve invloed van de crisis groter is bij gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben, waaronder bv een instabiele thuissituatie en armoede. De verschillen tussen kinderen lijken te zijn vergroot.

Kinderen en jongeren hebben met name (persoonlijke) aandacht gemist in de coronaperiode. Ook vrijetijdsactiviteiten zoals sport en cultuur, en rituelen zoals het groep 8-kamp of de eindexamenfeestjes zijn erg gemist. Deze zaken blijken essentieel voor het welbevinden en de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren. Goed in je vel zitten is bovendien een belangrijke voorwaarde om goed te kunnen leren.

Vervolgstappen NPO

Wij werken nu aan de uitgangspunten voor de besteding van de middelen uit het gemeentelijk programma Nationaal Programma Onderwijs. Binnenkort zullen wij u daarover verder informeren. Tevens gaan wij met de Staat van de Utrechtse jeugd als vertrekpunt in gesprek met onze onderwijspartners en de partners in de sociale basis en eventuele de aanvullende jeugdhulp. Op basis van de uitkomsten van de Staat van de Utrechtse jeugd bepalen wij gezamenlijk prioriteiten en stellen wij een het aanvullende gemeentelijke NPO programma op.

Uit de Staat van de Utrechtse jeugd blijkt dat kinderen en jongeren met name laagdrempelige, directe aandacht hebben gemist. Daarom wil de gemeente met de NPO gelden vooral inzetten op het versterken van de (pedagogische) schil rondom de school en op het versterken van de verbinding tussen de sociale basis, sport, cultuur en het onderwijs. Wij willen de komende tijd gesprekken faciliteren voor de partners in deze domeinen om te bepalen hoe we dit het beste kunnen doen. Daarnaast zijn we aan het onderzoeken bij welke bestaande initiatieven voor jeugd we kunnen aansluiten, bijvoorbeeld versneld vernieuwen.

Wat is er al gedaan met gemeentelijke NPO middelen?

In een aantal zaken is al geïnvesteerd vanuit de gemeentelijke NPO middelen. Zo zijn er 80 studenten ingezet op de groepen in de voorschoolse educatie, omdat inzet daar zeer urgent en gewenst is. Tevens is er eerder subsidie beschikbaar gesteld voor een zomerprogramma 2021 en wordt ook gewerkt aan een zomerprogramma in 2022 en 2023 voor kinderen met een grotere ondersteuningsbehoefte. Dit zomerprogramma biedt kinderen activiteiten gericht op de sociaal emotionele ontwikkeling, zoals spelenderwijs leren, nieuwe dingen uitproberen en vriendjes maken. Van het zomerprogramma 2021 hebben we geleerd dat de scholen een cruciale rol spelen in de toeleiding van kinderen naar dit zomerprogramma. Zij weten als geen ander welke kinderen een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken. Ook in de voorbereiding van het zomerprogramma van dit jaar hebben de brede scholen daarom contact gelegd met de scholen om alvast een uitvraag te doen welke kinderen dit jaar mee zouden moeten doen.

Opvolging toezegging T21/170

Tijdens de eerste lockdown is samen met de universiteit op tien WOU GO-scholen (Werkplaats Onderwijsonderzoek Utrecht - Gelijke Onderwijskansen) onderzoek gedaan naar de effecten van

afstandsonderwijs op de leerontwikkeling van basisschoolleerlingen. U bent hier schriftelijk over geïnformeerd in een [raadsbrief](#) gedateerd 6 juli 2021. Toezegging T21/170 voorziet in het informeren van de raad over de uitkomsten van onderzoek van de Universiteit Utrecht naar de effecten van de manier van lesgeven in de lockdown. Uit de gemeentelijke NPO-middelen zijn vervolgens enkele aanvullende onderzoeken naar leerprestaties van leerlingen in het po en het vo in coronatijd gefinancierd, in het primair onderwijs ook onder de kleinere schoolbesturen. We geven hier een overzicht van de onderzoeken en geven daarmee opvolging aan toezegging T21/170. De toezegging geeft tevens opdracht aan de gemeente terug te komen op hoe het gaat met de ontwikkeling van leerlingen. Dat doen we met de aanbieding van deze Staat van de Utrechtse jeugd.

Tijdens de tweede lockdown heeft de Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA) besloten het kwalitatieve onderzoek van de WOU GO-scholen uit te breiden met meer po-scholen en ook het VO te betrekken. Daarnaast zijn er twee kwantitatieve onderzoeken gehouden. Eén is door de Universiteit Utrecht verzorgd binnen de twee grote Utrechtse besturen in het VO: naar instroomniveau, doubleren en cijfers in coronatijd. Voor zover al mogelijk zijn de conclusies meegenomen in de Staat van de Utrechtse jeugd. Binnenkort verschijnt het stedelijke rapport. Daarnaast onderzoekt Oberon momenteel met een kwantitatief onderzoek de leergroei in het basisonderwijs op basis van gegevens van het Nationaal Cohort Onderzoek over de periode januari tot en met juni 2021. Deze resultaten zullen eerst worden besproken met alle schoolbesturen in het primair onderwijs.

Datagedreven werken

De Staat van de Utrechtse jeugd in coronatijd sluit aan bij de wens vanuit de raad en de UOA om meer datagedreven te werken. Bij de gemeente, samenwerkende partners vanuit de UOA en rond het onderwijs is veel informatie beschikbaar die we integraal duiden en delen. Uw verzoek voor een Staat van het Onderwijs zien we dan ook deels beantwoord in de Staat van de Utrechtse jeugd.

Samen met de partners van de UOA werken we aan een wijze van monitoren in een Staat van het Onderwijs die aansluit op deze Staat van de Utrechtse jeugd (T2022/363). In juni komen we met de UOA bij elkaar en bespreken we een procesvoorstel voor de onderwijsmonitor, waarbij we dus zorgen dat deze aansluit op de Staat van de Utrechtse jeugd. We ontwikkelen dit in nauwe samenspraak met onze partners in de UOA en laten het aansluiten op de nieuwe UOA periode (2023-2026). Door het monitoren niet alleen te focussen op onderwijs, maar uit te breiden naar het welbevinden van kinderen en jongeren in al hun leefwerelden, dus ook die van vrije tijd met o.a. sport en cultuur, volksgezondheid en ondersteuning, verbinden we de verschillende velden en halen we een breed, integraal beeld op.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,